

Č.j.

ŠKOLNÍ DRUŽINA • PĚNČÍN

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro zájmové vzdělávání ve školní družině

Základní škola a Mateřská škola, Pěnčín, okres Liberec,
příspěvková organizace

Verze 1/2026

Účinnost od 1. září 2026

Obsah

1. Identifikační údaje a právní rámec	3
1.1 Právní rámec	3
2. Charakteristika školní družiny	3
3. Cíle zájmového vzdělávání	4
4. Délka vzdělávání a časový plán	4
4.1 Délka vzdělávání	4
4.2 Časový plán školního roku	4
4.3 Orientační skladba dne	4
5. Formy, metody a obsah vzdělávání	5
5.1 Formy vzdělávání	5
5.2 Metody vzdělávání	5
5.3 Obsahové oblasti	5
6. Rozvoj klíčových kompetencí	6
7. Přijímání účastníků, průběh a ukončování vzdělávání	6
7.1 Podmínky přijetí	6
7.2 Průběh vzdělávání	6
7.3 Ukončení vzdělávání	7
7.4 Doklad o ukončení vzdělávání	7
7.5 Úplata	7
8. Materiální, personální a ekonomické podmínky	7
8.1 Materiální a prostorové podmínky	7
8.2 Personální podmínky	7
8.3 Ekonomické podmínky	8
9. Podmínky pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníky nadané	8
9.1 Účastníci se speciálními vzdělávacími potřebami	8
9.2 Účastníci nadaní a mimořádně nadaní	8
10. Bezpečnost a ochrana zdraví, ochrana před rizikovým chováním	8
11. Hodnocení a aktualizace programu	9
12. Závěrečná ustanovení	9

Charakter dokumentu

Tento program vymezuje dlouhodobý rámec zájmového vzdělávání. Konkrétní témata, akce a organizační podrobnosti se každoročně rozpracovávají v ročním plánu školní družiny a ve vnitřním řádu školní družiny.

1. Identifikační údaje a právní rámec

Název organizace	Základní škola a Mateřská škola, Pěnčín, okres Liberec, příspěvková organizace
Sídlo	Pěnčín 17, 463 45 Pěnčín
IČO / RED-IZO	72743689 / 600080048
Školské zařízení	Školní družina, IZO 116400137
Kapacita	55 účastníků; 2 oddělení
Ředitelka školy	Mgr. Veronika Bláhová
Zpracovatelka	Lenka Víšková ve spolupráci s ředitelkou školy
Kontakt	485 177 257; 731 966 609; skola@zs-pencin.cz
Web	www.zs-pencin.cz
Zřizovatel	Obec Pěnčín, Pěnčín 62, 463 45 Pěnčín

1.1 Právní rámec

Školní vzdělávací program (dále jen „ŠVP“) je vydán podle § 5 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, ve znění pozdějších předpisů. Činnost školní družiny se řídí zejména školským zákonem a vyhláškou č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Při vzdělávání účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníků nadaných škola postupuje také podle vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Personální zajištění vychází ze zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.

ŠVP vydává ředitelka školy. Dokument je zveřejněn na přístupném místě ve škole; každý do něj může nahlížet a pořizovat si z něj opisy, výpisy nebo kopie za podmínek stanovených školským zákonem.

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina je školské zařízení pro zájmové vzdělávání. Navazuje na vzdělávání v základní škole, respektuje potřebu odpočinku po vyučování a vytváří bezpečný prostor pro hru, pohyb, tvořivost, poznávání a vztahy. Její činnost není pokračováním školního vyučování; vychází z principu dobrovolnosti, možnosti volby a přiměřenosti věku účastníků.

Družina má dvě oddělení ve vlastních prostorách v podkroví budovy základní školy. Využívá také tělocvičnu, školní zahradu, obecní hřiště s herními prvky, fotbalové hřiště, počítačovou učebnu, komunitní místnost a pracovní místnost. Prostředí a nabídka činností podporují rodinný charakter školy a spolupráci napříč ročníky.

Školní družina je určena žákům prvního stupně základní školy přihlášeným k pravidelné denní docházce. Provoz probíhá ve dnech školního vyučování zpravidla od 6:30 do 7:20 a od 11:15 do 16:30. Aktuální provozní doba a organizace odchodů jsou vždy uvedeny ve vnitřním řádu školní družiny.

Družina vykonává činnost také o školních prázdninách. Po projednání se zřizovatelem může ředitelka školy činnost v době školních prázdnin přerušit; informaci o přerušení provozu a případné možnosti zajištění vzdělávání v jiné družině zveřejní na vhodném veřejně přístupném místě.

3. Cíle zájmového vzdělávání

Cílem školní družiny je podporovat všestranný rozvoj účastníků a učit je smysluplně, aktivně a bezpečně využívat volný čas. Družina vytváří podmínky, aby každý účastník mohl zažít úspěch, rozvíjet své silné stránky a cítit se jako respektovaná součást skupiny.

- zajišťovat odpočinek, relaxaci a přiměřenou regeneraci po vyučování;
- rozvíjet tvořivost, fantazii, zvědavost, jemnou a hrubou motoriku;
- podporovat samostatnost, odpovědnost, zdravé sebevědomí a schopnost volby;
- vést ke spolupráci, ohleduplnosti, respektu k odlišnostem a kultivované komunikaci;
- podporovat zdravý životní styl, pravidelný pohyb a bezpečné chování;
- prohlubovat vztah k místu, kde účastníci žijí, k přírodě a k místní komunitě;
- rozvíjet schopnost řešit běžné problémy a dokončovat přiměřené úkoly;
- předcházet rizikovému chování, šikaně, diskriminaci, násilí a dalším ohrožením;
- spolupracovat se zákonnými zástupci, učiteli a dalšími partnery školy.

4. Délka vzdělávání a časový plán

4.1 Délka vzdělávání

Zájmové vzdělávání je organizováno v jednoletých cyklech odpovídajících školnímu roku. Účastník se přihlašuje zpravidla na jeden školní rok a může vzdělávání opakovaně využívat po dobu docházky na první stupeň základní školy, nejdéle tedy pět školních let. Přijetí pro jeden školní rok nezakládá automatický nárok na přijetí v dalším školním roce.

4.2 Časový plán školního roku

Období	Hlavní téma	Příklady obsahu
Září–listopad	Společně a bezpečně	adaptace, pravidla a vztahy; škola a obec; podzim, příroda, pohyb venku, tvoření z přírodnin
Prosinec–únor	Tradice, zima a zdraví	adventní a zimní tradice; pomoc druhým; zimní příroda a sporty; péče o zdraví, odpočinek a bezpečnost
Březen–květen	Objevujeme a tvoříme	knihy a vyprávění; jaro; ekologie; dopravní výchova; řemesla, tvořivost, rodina a místní komunita
Červen–srpen	Pohyb, přátelství a prázdniny	sport, pobyt venku, výlety, společné zážitky; bezpečné chování o prázdninách; případný prázdninový provoz

Časový plán je záměrně otevřený. Vychovatelky jej přizpůsobují věku, složení skupiny, počasí, aktuálním událostem, zájmům účastníků a možnostem školy. Konkrétní akce a projekty jsou uvedeny v ročním plánu školní družiny.

4.3 Orientační skladba dne

Ranní družina	klidové a spontánní činnosti, individuální hra, rozhovor, příprava na vyučování podle potřeby
Po skončení vyučování	převzetí účastníků, hygiena, oběd, odpočinek a zklidnění
Hlavní odpolední blok	zájmové, rekreační, pohybové a tvořivé činnosti; pobyt venku; projekty a příležitostné akce, příprava na vyučování podle potřeby
Závěr provozu	spontánní a individuální činnosti, úklid, průběžné odchody účastníků

5. Formy, metody a obsah vzdělávání

5.1 Formy vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje zejména formami, které odpovídají vyhlášce o zájmovém vzdělávání:

- pravidelná zájmová, výchovná, rekreační a vzdělávací činnost včetně možnosti přípravy na vyučování;
- příležitostná zájmová, výchovná, rekreační a vzdělávací činnost;
- otevřená nabídka spontánních činností;
- individuální práce, zejména vytváření podmínek pro rozvoj nadání a zájmů;
- odpočinkové a relaxační činnosti.

Družina může pořádát celodružinové akce, vycházky, výlety, dílny, přespávání a tematické projekty. Účast na akcích nad rámec běžného provozu se řídí organizačními pokyny školy a podle povahy akce může vyžadovat samostatné přihlášení nebo souhlas zákonného zástupce.

5.2 Metody vzdělávání

- hra, prožitkové a situační učení;
- praktické a tvořivé činnosti;
- rozhovor, vyprávění, četba a dramatizace;
- pozorování, experimentování a objevování;
- skupinová a týmová práce, vrstevnické učení;
- soutěže, pohybové aktivity, vycházky, výlety a návštěvy institucí;
- individuální podpora a diferencovaná nabídka činností;
- relaxace, sebereflexe a průběžná zpětná vazba.

5.3 Obsahové oblasti

Oblast	Obsah a příklady činností
Místo, kde žijeme	škola, obec, orientace v okolí, dopravní výchova, místní tradice a instituce
Lidé kolem nás	vztahy, komunikace, pravidla soužití, spolupráce, tolerance, pomoc druhým a prevence šikany
Lidé a čas	denní režim, svátky a tradice, minulost a současnost, plánování a dokončování činností
Rozmanitost přírody	pozorování změn v přírodě, péče o rostliny, environmentální odpovědnost, třídění a šetrné zacházení se zdroji
Člověk a jeho zdraví	pohyb, odpočinek, hygiena, zdravé návyky, osobní bezpečí, první pomoc a bezpečné chování
Tvořivost a kultura	výtvarné, rukodělné, hudební, dramatické a literární činnosti; práce s různými materiály a technikami
Příprava na vyučování	didaktické hry, četba, rébusy, křížovky, procvičování a dobrovolná domácí příprava, pokud jsou pro ni vytvořeny vhodné podmínky

6. Rozvoj klíčových kompetencí

Kompetence se rozvíjejí přirozeně v průběhu her, společných činností, projektů, odpočinku i řešení každodenních situací. Očekávané projevy jsou přiměřené věku a individuálním možnostem účastníků.

Kompetence	Jak se projevuje a rozvíjí
Kompetence k učení	účastník pracuje se zájmem, dokončuje přiměřený úkol, propojuje zkušenosti, zkouší nové postupy a dokáže jednoduše zhodnotit svou práci
Kompetence k řešení problémů	všímá si problému, hledá více řešení, přijímá chybu jako příležitost k učení a nese přiměřenou odpovědnost za své rozhodnutí
Kompetence komunikativní	vyjadřuje své potřeby a názory vhodným způsobem, naslouchá, ptá se, domlouvá se a respektuje pravidla rozhovoru
Kompetence sociální a personální	spolupracuje, podílí se na příjemné atmosféře, umí požádat o pomoc i pomoc nabídnout a respektuje odlišnosti
Kompetence občanské a činnosti	dodržuje dohodnutá pravidla, chrání zdraví a prostředí, rozpoznává rizika svého jednání a přistupuje odpovědně k úkolům
Kompetence k trávení volného času	orientuje se v nabídce činností, vybírá si podle svých zájmů, rozvíjí záliby a dokáže odmítnout nevhodnou nebo nebezpečnou nabídku

7. Přijímání účastníků, průběh a ukončování vzdělávání

7.1 Podmínky přijetí

Do školní družiny se účastník přijímá na základě písemné přihlášky podané zákonným zástupcem. Přihláška obsahuje údaje o rozsahu docházky a způsobu odchodu účastníka z družiny. O přijetí rozhoduje ředitelka školy do naplnění nejvyššího povoleného počtu 55 účastníků.

Pokud počet přihlášených překročí kapacitu, použijí se v uvedeném pořadí tato přednostní kritéria:

- přihlášení k pravidelné denní docházce;
- nižší ročník základní školy;
- dojíždění účastníka do školy;
- při shodě všech kritérií transparentní losování, o němž škola pořídí záznam.

Konkrétní termín podání přihlášek a organizační pokyny škola zveřejní pro příslušný školní rok. Na přijetí do školní družiny není právní nárok.

7.2 Průběh vzdělávání

Docházka probíhá v rozsahu uvedeném v přihlášce. Změnu rozsahu docházky, času nebo způsobu odchodu sděluje zákonný zástupce škole písemně. Podrobnosti předávání účastníků, uvolňování z družiny, omlouvání nepřítomnosti a vyzvedávání stanoví vnitřní řád školní družiny.

Účastníci pravidelné denní docházky jsou zařazováni do oddělení. Oddělení se naplňují nejvýše do počtu stanoveného právními předpisy; nejvyšší počet účastníků na jednoho pedagogického pracovníka pro jednotlivé činnosti stanoví ředitelka s ohledem na bezpečnost, povahu činnosti a speciální vzdělávací potřeby účastníků.

7.3 Ukončení vzdělávání

Účast ve školní družině končí:

- uplynutím období, na které byl účastník přijat, zpravidla posledním dnem školního roku;
- písemným odhlášením zákonným zástupcem ke dni uvedenému v žádosti;
- ukončením nebo přerušením vzdělávání účastníka v základní škole, pokud nejsou dohodnuty jiné podmínky;
- pravomocným rozhodnutím ředitelky o podmíněném vyloučení nebo vyloučení ze školského zařízení při splnění podmínek § 31 školského zákona.

Při problémech v chování škola přednostně využívá výchovná a podpůrná opatření, spolupráci se zákonnými zástupci a individuální plán nápravy. Závažné nebo opakované zaviněné porušování povinností se řeší podle školského zákona a vnitřního řádu školní družiny.

7.4 Doklad o ukončení vzdělávání

O ukončení zájmového vzdělávání ve školní družině se nevydává doklad.

7.5 Úplata

Zájmové vzdělávání ve školní družině je poskytováno za úplatu. Výši měsíční úplaty na období školního roku stanoví zřizovatel v zákonné lhůtě; ředitelka školy o její výši vhodným způsobem informuje zákonné zástupce. Podmínky splatnosti, snížení nebo osvobození od úplaty se řídí aktuálním zněním právních předpisů a vnitřním předpisem školy.

Náklady na některé příležitostné akce nad rámec běžného provozu mohou být hrazeny samostatně; zákonní zástupci jsou o nich vždy předem informováni.

8. Materiální, personální a ekonomické podmínky

8.1 Materiální a prostorové podmínky

Družina využívá dvě samostatné herny v podkroví školy. K dispozici má zejména stavebnice, deskové a didaktické hry, výtvarné a pracovní pomůcky, sportovní vybavení, ponky a techniku pro projekci a práci s digitálním obsahem. Vybavení se průběžně doplňuje s ohledem na věk, zájmy, bezpečnost a individuální potřeby účastníků.

Pro pohybové, přírodovědné a komunitní činnosti využívá družina také tělocvičnu, školní zahradu, obecní a fotbalové hřiště, okolí obce, počítačovou učebnu a pracovní místnost. Prostory jsou udržovány tak, aby umožňovaly aktivní činnost i klidový odpočinek.

8.2 Personální podmínky

Zájmové vzdělávání zajišťují vychovatelky a podle potřeby další pedagogičtí pracovníci. Pedagogičtí pracovníci splňují odbornou kvalifikaci podle právních předpisů nebo si ji v zákonné lhůtě doplňují. Průběžně se vzdělávají zejména v oblasti pedagogiky volného času, bezpečnosti, první pomoci, podpory účastníků se speciálními vzdělávacími potřebami, prevence rizikového chování a práce se skupinou.

Pedagogové spolupracují s třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm, vedením školy, zákonnými zástupci a podle potřeby se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky.

8.3 Ekonomické podmínky

Činnost školní družiny je financována zejména z prostředků státního rozpočtu, příspěvku zřizovatele, úplaty za zájmové vzdělávání a dalších zdrojů, které škola získá v souladu s právními předpisy. Prostředky jsou využívány hospodárně na personální zajištění, provoz, obnovu a doplňování vybavení, spotřební materiál, vzdělávání pracovníků a realizaci programu.

9. Podmínky pro účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami a účastníky nadané

9.1 Účastníci se speciálními vzdělávacími potřebami

Školní družina vytváří rovné podmínky pro zapojení všech účastníků. Podpora vychází z jejich aktuálních potřeb, doporučení školského poradenského zařízení a opatření uplatňovaných ve škole. Vychovatelky spolupracují s třídním učitelem, školním poradenským pracovištěm, asistentem pedagoga, zákonnými zástupci a podle potřeby s pedagogicko-psychologickou poradnou nebo speciálně pedagogickým centrem.

Podpora může zahrnovat zejména:

- úpravu organizace, délky a náročnosti činnosti;
- srozumitelnou strukturu dne, vizuální oporu a předvídatelné pokyny;
- dostatek času, klidové místo, střídání činností a přiměřené přestávky;
- kompenzační a didaktické pomůcky a alternativní způsob komunikace;
- individuální nebo skupinovou podporu a pomoc asistenta pedagoga, je-li doporučena a zajištěna;
- respektování zdravotních omezení, dietních potřeb a potřeb souvisejících s odlišným mateřským jazykem.

9.2 Účastníci nadaní a mimořádně nadaní

Nadaným a mimořádně nadaným účastníkům družina nabízí rozšiřující a otevřené úkoly, náročnější varianty her, možnost samostatných projektů, badatelských a tvořivých činností, vedení části týmové práce a prezentaci vlastních zájmů. Nabídka respektuje jejich potřebu volby, přiměřeného tempa a současně podporuje sociální začlenění do skupiny.

10. Bezpečnost a ochrana zdraví, ochrana před rizikovým chováním

Školní družina zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví účastníků při zájmovém vzdělávání a při akcích s ním přímo souvisejících. Konkrétní pravidla jsou rozpracována ve vnitřním řádu školní družiny, , provozních řádech využívaných prostor a v dalších bezpečnostních předpisech školy. Tyto dokumenty se navzájem doplňují a musí být v souladu.

- Účastníci jsou prokazatelně a přiměřeně věku poučováni o bezpečném chování na začátku školního roku a vždy před činnostmi se zvýšeným rizikem nebo před akcí mimo školu.
- Pedagogický pracovník průběžně kontroluje počet účastníků, vhodnost prostoru a pomůcek, respektuje zdravotní omezení a přizpůsobuje organizaci povaze činnosti.
- Účastník neopouští družinu bez vědomí pedagogického pracovníka; odchází pouze způsobem uvedeným v přihlášce nebo na základě písemné změny zákonného zástupce.
- Při úrazu je poskytnuta první pomoc, zajištěno další ošetření a informován zákonný zástupce. Úrazy se evidují podle právních a vnitřních předpisů školy.

- Při pobytu venku, sportu, práci s nástroji, přesunech a výletech se používají přiměřené ochranné a organizační postupy; počet účastníků na pedagogického pracovníka stanoví ředitelka podle rizika činnosti.
- Družina podporuje bezpečné klima, chrání účastníky před diskriminací, nepřátelstvím, násilím, šikanou a kyberšikanou a postupuje v návaznosti na preventivní program školy.
- Zákonní zástupci bezodkladně informují školu o zdravotních skutečnostech, které mohou ovlivnit bezpečný pobyt účastníka v družině.

Základní pravidlo

Bezpečnost není samostatnou jednorázovou činností. Je součástí plánování, organizace, poučení, dohledu i průběžného vyhodnocování všech aktivit školní družiny.

11. Hodnocení a aktualizace programu

Hodnocení slouží ke zlepšování podmínek a kvality zájmového vzdělávání. Nejde o klasifikaci účastníků. Vychovatelky poskytují průběžnou slovní zpětnou vazbu, podporují sebehodnocení a oceňují zejména pokrok, snahu, spolupráci, tvořivost a odpovědnost.

Četnost	Způsob hodnocení
Průběžně	pozorování, rozhovory s účastníky, reflexe činností, sledování klimatu a bezpečnosti
Podle potřeby	konzultace s třídními učiteli, zákonnými zástupci a školním poradenským pracovištěm
Nejméně jednou ročně	vyhodnocení naplňování cílů ŠVP, účasti na akcích, materiálních a personálních podmínek a potřeb změn
Při změně podmínek nebo práva	aktualizace ŠVP, vnitřního řádu a navazujících dokumentů

12. Závěrečná ustanovení

Tento ŠVP vydává ředitelka školy podle § 5 odst. 3 školského zákona. Nabývá účinnosti dne 1. září 2026 a nahrazuje předchozí školní vzdělávací program školní družiny.

Změny programu se provádějí písemnými dodatky nebo vydáním nového úplného znění. Za seznámení pedagogických pracovníků školní družiny s programem a za jeho zveřejnění odpovídá ředitelka školy.

V Pěnčíně dne 1. září 2026

Mgr. Veronika Bláhová
ředitelka školy